

Mirakel

Mirakel är något så ovanligt som en musikal som riktar sig till lite yngre ungdomar. I centrum står Dennis P. Han är en känslig tolvåring som är på väg in i tonårsvärlden, med alla problem det kan innebära. Det handlar om kärlek, vänskap, sorg och rockande änglar.

Rekommenderad från åk 5

En filmhandledning av
Ylva Liljeholm

Filmens handling

Filmen börjar med att Dennis P rappar en låt som introducerar honom själv. Plötsligt bryts musiken av och Dennis P befinner sig mitt i ett traditionellt dansmusikalnummer med smäktande par i kostymer och böljande kjolar. Här presenteras genast en av filmens konflikter, nämligen den mellan olika generationer. Dennis P:s mamma är en f.d. professionell dansare som slutade sin karriär när Dennis P:s pappa, som även var hennes danspartner, dog i en olycka. Hon lever fortfarande kvar i minnet av den gamla tiden och har svårt att förstå Dennis P:s musiksmak och vilja att leva sitt eget liv.

Mamman berättar om olyckan som skedde när Dennis P var helt liten. Pappan slant på taket när han satte upp en TV-antenn, säger hon. Lite senare i filmen får vi veta att han dansat på taket i fyllan och villan och ramlat ner på grund av att han varit för full. Det förklarar till en del mammans oro för att Dennis ska börja dricka öl, och hennes enorma kontrollbehov över sin son.

Dennis P:s bästa kompis heter Mick. Båda gillar samma tjej, Karen Elise, men vill inte riktigt erkänna det för varandra. De är skejtare och tillbringar mycket tid hos Giorgio, en invandrare som har en liten kvartersbutik. Han är katolik och kan mängder av gamla ordspråk som han använder för att förklara världen med för pojkarna. En dag på väg till skolan tycker sig Dennis P skymta en änglafigur i en kyrkport, men han avfärdar det som en synvilla.

Dennis P har många problem – stora som små. I skolan härskar den fruktade läraren Sandström, som visar sadistiska tendenser i klass med Caligula i Alf Sjöbergs klassiska film *Hets*. Hemma har Dennis P sin mamma som löper

Dennis P skriker ut för Gud och hela världen vad som hänt! Och den som ser filmen vet vad.

amok när Dennis P spelar skivan Dirty Angel eftersom det var den pappan dansade till när han dog. Hon vägrar honom även att gå på fest eftersom han ljugit och sagt att han skulle sova över hos Mick, inte att han skulle gå på fest (just för att han var rädd för att inte få gå). Kompisen är kär i samma tjej och Dennis P är svartsjuk. Dessutom är han liten till växten och blir ständigt retad för att han inte fått ett enda könshår. På Giorgios inrådan går han till kyrkan och ber för första gången i sitt liv. Då kör en vitklädd ängel, samma som Dennis P skymtade i kyrkporten tidigare, in på motorcykel och bränner av ett gospelinspirerat rocknummer. Efteråt ingår Dennis och ängeln, som ser precis ut som den döda pappan, en pakt. Om Dennis bara kan sluta att svära – fuck är nämligen ett ord han använder flitigt – så får han en änglalicens. Med en sådan kan man önska sig vad som helst, när som helst.

Dennis sätter genast igång. I ett nafs har han ny fin stereoanläggning, rikligt med pubeshår och han bjuder Karen Elise, och något ofrivilligt även Mick, på nöjesfält, restaurang och limousinetur. Efteråt berättar Mick om festen som Dennis P inte fick gå på, om hur full han blev och hur nära han var att berättat för Karen Elise att han är kär i henne. Men Mick är glad att han inte sa något. Till flickor som Karen Elise, rik-

tiga flickor, ska man säga såna saker bara när man är nykter, säger Mick. Då önskar Dennis P att Mick fortsättningsvis ska klä sig som en riktigt tönt, för att på så sätt få Karen Elise att ta avstånd från honom. Nästa dag bär mycket riktigt Mick riktiga töntkläder. Dennis P fortsätter sina önskningar. Han vill att mamman ska bli full av energi och go istället för att leva i det förgångna. När han vaknar nästa morgon är också mamman som förbytt. Energisk på gränsen till manisk, rå och fräck och helt inriktad på att ta för sig av livet. Men när Dennis P fylld av nytt självförtroende utmanar läraren Sandström i klassrummet inför sina gapande klasskamrater gör han bort sig genom att svära. Genast förlorar han sin övernaturliga förmåga, och ser ingen annan utväg än att desperat fly klassrummet.

Ängeln ger honom dock ytterligare en chans. Då önskar Dennis P att Sandström ska vara hans ödmjuka tjänare, vilket han också blir så till den milda grad att Dennis P inte blir av med honom. Han får Mick att avsky Karen Elise och Karen Elise att älska honom själv – men det blir för mycket av allting. Händelserna eskalerar och Dennis P hinner inte tänka efter vilka konsekvenser hans önskningar kan komma att få. När Mick och Karen Elise slåss med kuddar i Dennis P:s rum och mam-

man dricker Piña Colada med Sandström i deras garderob står Dennis P inte ut längre. Han svär och förlorar åter sin förmåga. Bilden fryses och bara Dennis P rör sig i slow-motion genom rummet. Han flyr ut på taket där ängeln väntar honom. Ännu en gång måste han be om en ny chans och till slut får han en enda önskning till. Dennis P inser att det enda vettiga är att önska allting ogjort. Så får det bli och när han kommer ner till sitt rum igen ligger Mick och Karen Elise och pussas. Sandström och mamman har funnit varandra (även om de är ytterst generade över att ha hamnat i garderoben tillsammans utan att riktigt begripa hur). Sandström upptäcker den förbjudna skivan, Dirty Angel och vill spela den vilket mamman går med på med en liten blinkning till Dennis P Sandström och mamman börjar dansa till musiken och Dennis P känner sig helt utanför. Han går till Giorgio i butiken som försöker trösta men för en gångs skull inte kommer på ett enda hjälpsamt ordspråk.

Senare upptäcker Dennis P att han fått pubeshår, visserligen bara ett men ändå – det kom ju alldeles av egen kraft. Han rusar han upp på taket och vrålar ut sin glädje över staden. Då ser han hur någon försöker öppna dörren till taket. En flicka kommer ut. Hon heter Julie och är nyinflyttad och verkar väldigt angelägen om att lära känna Dennis P... Filmen avslutas med Dennis P dansandes på taket. Långt borta ser han ängeln göra det-samma.

Om att få vara sig själv

Dennis P har flera problem. Sett ur ett världsperspektiv är de inte stora men för honom är de väldigt ångestladdade. I grunden handlar det om att han inte är nöjd med sig själv och att hans mamma inte litar på honom. Att "vara stor" är väldigt viktigt för honom. Det sägs inte rent ut men man kan ana att Dennis P:s brist på köns-hår och hans dåliga självförtroende – som bland annat gör att han stammar så fort han får syn på Karen Elise – har en koppling. En tolvåring kan ha utvecklats väldigt olika, rent kroppsligt. Dennis P ser barnslig ut och har ännu inte kommit i puberteten. För honom är det en katastrof och han törs knappt duscha av rädsla för att bli retat. Ofta kopplar man ihop kroppsliga fixeringar i puberteten med tjejer men genom *Mirakel* kan man förstå att det är vanligt även hos killar.

★ Gör collage om stereotypa kill-och tjejbilder. Använd veckotidningar, dagstidningar och bilder från Internet. Jobba både med bilder som bygger på klichéer om hur killar och tjejer är och eleverna egna önskebilder om hur det borde vara.

★ Lista typiska tjej-och killegenskaper. Utgå från våra schabloner och fördomar. Jämför listorna med de viktigaste karaktärerna i filmen. Stämmer de på Dennis P? På Mick? På Karen Elise?

★ Försök hitta reklamfilmer från TV som vänder sig till 12–16-åringar. Använd till exempel JC-reklamfilmerna där man konsekvent använder sig av ungdomar som inte ser ut som retucherade, klonande Barbie-och Ken-dockor. JC-reklamen har gått hem väldigt hos ungdomar. De är bra exempel på livsstilsreklam snarare än reklam som fokuserar på att sälja en speciell produkt. Diskutera vad det är som gör JC-reklamfilmerna "coola". Ger de en bra och rättvis bild av ungdomar idag?

Kan man vara sig själv i en genomkommersialiserad värld? Dennis P och Mick är skejtare. De har säckiga bralor, huvtröjor och åker skateboard. För dem är kläderna, skateboarden och musiken en livsstil som ger samhörighet med andra. Deras stil är en signal till världen vilka de är och vad de står för. Men en livsstil kan också bli en belastning eftersom den hindrar omgivningen att riktigt se den man verkligen är under ytan. Ytan har ju redan berättat "allt". Dennis P tror att Karen Elise kommer att vända sig mot Mick när han bär tontiga kläder men effekten blir den motsatta. Karen Elise ser igenom det yttre och struntar i vilka kläder Mick bär. Hennes reaktion torde vara skräckinjagande för alla kommersiella krafter som vill sälja livsstilar till ungdomar eftersom hon ser Mick som han verkligen är.

★ Diskutera varför det är så lätt att döma människor efter hur de ser ut och vilka kläder de bär. Hur kan man komma ifrån det? Går det att komma ifrån det?

Vuxna och barn

Vårt samhälle blir alltmer ålderssegrerat. Barn möter ofta vuxna bara i de offentliga rummen; dagis, skola, fritidsgården. Den tid föräldrar och barn pratar med varandra krymper hela tiden. Det finns få vuxna att vända sig till när det gäller privata angelägenhe-

ter. I *Mirakel* är vuxenvärlden till att börja med, Giorgio undantagen, ganska förtryckande. Dennis P:s mamma är sjuk av sorg och ser inte hur hon kväver sin son. Hon kan inte acceptera att han håller på att bli stor och självständig och är ständigt orolig för honom. Läraren, Sandström, är utpräglat hackkyckling. Det är i alla fall så Dennis P upplever det. Sandström undrar i sitt sångnummer varför han måste slösa sin talang på såna nollor som Dennis P. Dennis P upplever också, särskilt under själva sångnumret, att hela klassen är emot honom och på Sandströms sida.

★ Man kan knappast hitta en Sandström i dagens skola men man kan ändå känna sig väldigt utsatt som elev, till exempel om man svarar fel eller råkar säga något utan att ha tänkt sig för. Diskutera, helst i smågrupper, fler såna situationer.

★ Giorgio är en av få vuxna som lyssnar på Dennis P och Mick. I hans lilla butik har de en fristad. Giorgios råd består nästan alltid av något gammalt ordspråk. När Dennis P i slutet av filmen besöker Giorgio har han plötsligt inget att säga, han kommer inte på något passande ordspråk. Varför är det så? Är det viktigt att alltid ha ett bra råd att komma med, eller är det viktigaste kanske att bara finnas till hands?

Mamman nästan kväver sin son i början av filmen. Hon vill hela tiden ha kontroll över honom. Samtidigt verkar hon egentligen inte så intresserad av vad han vill och behöver. Snarare vill hon ha honom till hands för att få tröst i sin egen sorg och saknad. Hon tar på sig ett martyrskap och härskar genom att ge Dennis P skuld känslor. Efter förvandlingen blir det inte mycket bättre. Hon förvandlas till en köpgalen fullblodsegoist. Men det Dennis P behöver och önskar är ju en mamma som ser honom och lyssnar till honom. Han är också extra utsatt eftersom han inte har någon pappa i livet.

★ Hur ska en bra förälder vara? Är det okej att de gör fel ibland, att inte orka om något jobbigt har hänt, t.ex. som för mamman som fastnat i sin sorg och inte orkar ta sig vidare. Kan man som barn göra något åt en sådan situation?

★ Jämför hur mamman agerar i början och i slutet av filmen. Hur har hon förändrats? Hur gestaltas det i filmen

att hon mår mycket bättre efter det att hon träffat Sandström?

I filmen pratas en hel del om alkohol och fylla. Mick skryter inför Dennis P om hur full han var på festen och det framstår som vardagsmat för filmens tolvåringar att man ska dricka öl när det är helg. I en intervju påpekar regissören Natasha Arthy att "fyllerpratet" är ironiskt och att den publiken direkt uppfattar att Mick bara skryter.

★ Tror man på Mick när han berättar att han var jättefull på festen?

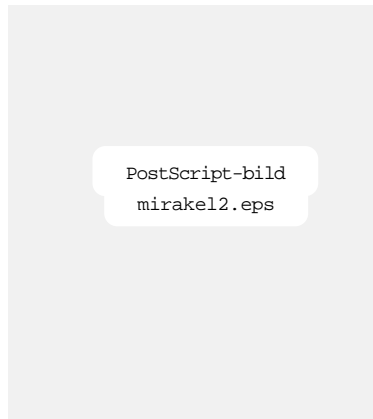
★ Vad menar Mick när han säger till Dennis P att man måste vara nykter när man säger snälla saker till flickor som Karen Elise? Betyder det att han tycker att han kan vara full när han säger snälla saker till andra flickor? Vad lägger Mick in för betydelse i ordet riktig när han säger att Karen Elise är en "riktig" flicka?

★ Inte ens i slutet av historien, när Mick och Karen Elise blivit ihop, förstår Mick att Dennis P också är kär i henne. Hur ska man förhålla sig om man är kompisar och kära i samma kille/tjej? Kan man fortsätta att vara vänner även om en blir ihop med den killen/tjejen?

★ Dennis P har en massa känslor inom sig som inte alltid är så "snälla". Han är svartsjuk på Mick, trött på sin mamma fast han vet varför hon är som hon är och han vill hämnas på Sandström. Är det okej att ha "dumma" känslor? Hur ska man bli av med dem? Var går gränsen för hur man får bete sig? Låt eleverna skriva ner tips om bra sätt att bli av med "dumma" känslor.

Musik och dans

Mirakel bjuder på många olika musikgenrer och stilar. I inledningsscenen krockar hip-hop med traditionell musikalmusik. I klassrumsscenen är det sydamerikanska tongångar med chachacha. I kyrkan blir det en blandning av pop, rock och gospel, i affären tangoinspirerat, Dennis P:s kärlekssång till Karen Elise framförs i operettstil osv. Musikalnumren i *Mirakel* har en grundläggande funktion av att föra handlingen framåt och presentera karaktärerna för oss. I varuhusscenen sjunger mamman om sin längtan efter en man; Sandström framstår som en bedagad förförartyp med ett väldigt upplåst ego när han

En charmig kille, Dennis P.

sjunger chachacha; ängeln/pappan som en lite överlärd glamrockstjärna som dock har ett väldigt livsbejakande budskap. Vill du leva livet eller? frågar han Dennis P i sången. Det finns så mycket mellan himmel och jord – bestäm dig! Hela scenen andas livsglädje där unga och gamla dansar, spelar och sjunger tillsammans.

★ Gå igenom de enskilda sång- och dansnumren och låt eleverna ta reda på vilken musikstil det handlar om och vilka rötter de olika musikstilar har. Diskutera varför man valt att låta en viss musikstil förknippas med en viss person. Varför sjunger pappa/ängeln rock? Finns det någon anledning att Sandström sjunger chachacha?

★ Diskutera sång- och dansscenernas funktion för berättelsen. Skulle berättelsen hålla ihop och bli begriplig om man tog bort dansnumren?

★ Musik talar ofta direkt till våra känslor. Det är inte alla gånger man kan förklara varför man känner på ett visst sätt inför ett musikstycke. Men musik är också text. Lyssna på skivan "Känsliga bitar" där varje sång handlar om en viss känsla. Diskutera varför man valt en viss musik till en viss känsla. Låt eleverna skriva egna sångtexter som uttrycker en särskild känsla, t ex ilska, avundsjuka, ensamhet, irritation eller glädje.

Om änglar

Vad är egentligen en ängel? I Bibeln är änglar framför allt budbärare – en länk mellan det himmelska och det jordiska. I folktraditionen finns också skyddsänglarna, de som vakar över barnen och ser till att inget ont händer dem. Vår bild av änglar är präglad av bibliska högresta änglagestalter, söta små bokmärkesänglar som

vilar på ulliga moln eller knubbiga keruber i kyrkan. Men ängeln i *Mirakel* är en helt annan typ. Han har visserligen vita kläder och änglavingar men annars verkar han rätt mänsklig. Han har inte alla svar men han är klok och han lyssnar. Helt klart är att han har kommit till jorden för att hjälpa Dennis P. Änglalicensen är den metod han använder. Men inte ens att få alla sina önsknings uppfyllda hjälper Dennis P.

★ Diskutera om änglalicensen trots allt fungerade och förde med sig något bra för Dennis P.

★ Om man kan önska sig precis vad som helst blir saker till slut ingenting värda. Kan det fungera på samma sätt med materiella saker? Om man hela tiden får precis vad man pekar på?

★ Vilket/vilka är ängelns budskap till Dennis P?

Lästips

Kropp & knopp (artiklar och insändare i Kamratposten)
Hjärta & smärta (artiklar och insändare i Kamratposten), Bonnier Carlsen förlag

CD

"Känsliga bitar", med Anders Lundin och Lars In de Betou

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Danmark 2000
Manus: Kim Fupz Aakeson
Regi: Natasha Arthy
Foto: Eric Kress
Klippning: Kasper Leick
Musik: Natasha Arthy, Kim Fupz Aakeson, Steffen Brandt, Frithjof Toksvig
Kostym: Sussie Bjoernvad, Helle Nielsen
Koreografi: Niclas Bendixen

I ROLLERNA

Dennis P – Stefan Pagels Andersen
Karen Elise – Stephania Potalivo
Mick – Sebastian Jessen
Mor – Sidse Babett Knudsen
Sandström – Peter Frödin
Ängeln – Thomas Bo Larsen

TEKNISKA UPPGIFTER

Speltid: 90 minuter
Format: Vidfilm
Ljud: Dolby SRD
Censur: Barntillåten
Svensk premiär: 19.10.2001

DISTRIBUTION

Triangel Film, Box 285, 201 22 Malmö,
tel: 040-17 65 60, fax 040-12 90 99
www.triangelfilm.se